

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2020 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział XII Cywilny

w składzie następującym

Przewodniczący: SSO Hanna Ratajczak

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2020 roku w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W.**

przeciwko **J. F.**

o zapłatę

1. Zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 556.911,61zł (pięćset pięćdziesiąt sześć tysięcy dziewięćset jednaście 61/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 31 grudnia 2015r do dnia zapłaty z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości położonej w miejscowości C., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą o nr (...) i do kwoty 685.551,03zł wynikającej z hipoteki kaucyjnej obciążającej wskazaną nieruchomość
2. W pozostałej części powództwo oddala
3. **Kosztami procesu obciąża strony stosunkowo i tak powoda w 56% a pozwanego w 44%, pozostawiając szczegółowe rozliczenie referendarzowi sądowemu**

SSO Hanna Ratajczak

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 31 grudnia 2015 r. powód (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą we W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 1.255.123,08 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, opłaty sądowej oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód podał, że na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 31 marca 2014 r. nabył od wierzyciela pierwotnego (cedenta) posługującego się wówczas nazwą (...) Bank S.A. z siedzibą w K. wierzytelności wobec pozwanego na łączną kwotę 1.250.474,13 zł stanowiące nieuregulowaną należność z tytułu umowy nr 22177 umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej z dnia 19 października 2005 r. Od dnia 04 stycznia 2010 r. wierzyciel pierwotny występował w obrocie pod (...) Bank S.A. z siedzibą w W..

Okres kredytowania wynosił 240 miesięcy, do 19 października 2026 r. Prawne zabezpieczenie wierzytelności stanowiła hipoteka kaucyjna do kwoty 685.551,03 zł ustanowiona na nieruchomości, stanowiącej własność pozwanego, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

W związku z naruszeniem umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej nr (...) wierzyciel pierwotny pismem z dnia 31 marca 2011 r. wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu

wypowiedzenia. Wypowiedzenie stało się skuteczne na dzień 17 maja 2011 r. Powyższe skutkowało postawieniem całej wierzytelności w stan natychmiastowej wymagalności. Następnie w związku z nieregulowaniem należności wystawił przeciwko pozwanemu Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) z dnia 29 czerwca 2011 r., na łączną kwotę 628.719,24 zł, w którego treści zastrzegł uprawnienie do naliczania dalszych odsetek od niespłaconego kapitału. Bankowy Tytuł Egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego (...) w P. w P., II Wydział Cywilny, sygn. akt (...) z dnia 13 września 2011 r. Prowadzone przez wierzyciela pierwotnego postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne. Dlatego Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. M. F. postanowieniem z dnia 21 października 2015 r. umorzył postępowanie (sygn. akt (...)).

Dnia 31 marca 2014 r. wierzyciel pierwotny (...) Bank S.A. – dokonał przelewu wierzytelności na rzecz powoda, mocą której wierzytelność została w całości przeniesiona wraz ze wszystkimi ustalonymi zabezpieczeniami. Powód skierował do Sądu Rejonowego (...) w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych wniosek o dokonaniu wpisu w dziale IV KW nr (...) poprzez zmianę wpisanego tam wierzyciela hipotecznego. Następnie pismem z dnia 27 października 2015 r. powód zawiadomił pozwanego o nabyciu wierzytelności z tytułu przedmiotowej umowy kredytu i wezwał go do dobrowolnej zapłaty całej należności w nieprzekraczalnym terminie do dnia 03 listopada 2015 r. Pozwany nie uiścił żądanej kwoty w przepisany terminie (k. 5).

Nakazem zapłaty z dnia 09 lutego 2016 r. w postępowaniu upominawczym, Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (sygn. akt (...) (k. 108).)

Pismem z dnia 03 marca 2016 r. pozwany wniósł sprzeciw od przedmiotowego nakazu zaskarżając go w całości i wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty, oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany podniósł zarzut nieważności umowy kredytowej, a dodatkowo wskazał na wątpliwości pojawiające się w kontekście legitymacji procesowej czynnej strony powodowej. Pozwany podkreślił, że zawarte w ww. umowie klauzule indeksacyjne są sprzeczne z dobrymi obyczajami (k. 119-121, 136).

Pismem z dnia 31 marca 2016 r. w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powód wniósł o utrzymanie go w mocy w całości oraz o przeprowadzenie dowodów z dokumentów i opinii biegłego z dziedziny rachunkowości na okoliczność ustalenia kwoty jaka pozostawałaby do spłaty przez pozwanego na dzień sporządzenia przez bank pisma zawierającego oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, na dzień upływu okresu wypowiedzenia oraz na dzień wystawienia Bankowego Tytułu Egzekucyjnego (k. 226-228).

W uzasadnieniu powód podtrzymał swe dotychczasowe wnioski i twierdzenia, wskazując jednocześnie, że podniesiony przez pozwanego zarzut nieważności umowy kredytowej należy uznać za chybiony, a legitymacja procesowa czynna strony powodowej nie powinna budzić żadnych wątpliwości. Powód zaznaczył, że strony w sposób świadomy i swobodny ustaliły, iż kredyt ma charakter kredytu indeksowanego kursem franka szwajcarskiego, a w dniu wypłaty kredytu wypłacona kwota środków zostanie przeliczona według kursu waluty obcej oraz że wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie obcej, po przeliczeniu według kursu sprzedaży walut (k. 231). Powód z daleko idącej ostrożności procesowej wskazał, że nawet gdyby przyjąć, że zastosowano w umowie klauzule abuzywne to nie prowadzą one do zmiany charakteru stosunku zobowiązaniowego. W dalszym ciągu kredyt jest kredytem indeksowanym kursem franka szwajcarskiego. Nadto, powód wskazał, że wbrew twierdzeniom strony pozwanej, posiada on legitymację procesową czynną, gdyż wraz z pozwem przedłożony został odpis zwykły księgi wieczystej KW nr (...) z treści której wynika, że zabezpieczająca spłatę należności hipoteka kaucyjna, została przeniesiona na rzecz strony powodowej.

Na rozprawie w dniu 07 lipca 2016 r. pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powołując się przy tym na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16 (k. 269). W pismach z dnia 21 lipca 2016 r., 17 stycznia 2017 r. oraz 23 stycznia 2017 r. strona pozwana przedstawiła uzasadnienie dla uwzględnienia swojego stanowiska w zakresie zarzutu przedawnienia odnosząc się przy tym do stanowiska prezentowanego przez Sąd Najwyższy. W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swe dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Dnia 02 marca 2017 r. tut. Sąd postanowił, po uprzednim przeprowadzeniu rozprawy dnia 17 stycznia 2017 r. (k. 405-406), dopuścić dowód z opinii biegłego z dziedziny księgowości i rachunkowości celem ustalenia wysokości roszczenia powoda wobec pozwanego przy założeniu częściowej bezskuteczności umowy kredytowej z dnia 19 października 2005 r. w zakresie klauzuli indeksacji walutowej i założeniu braku indeksacji do franka szwajcarskiego (k. 420). Opinia wpłynęła do tut. Sądu w dniu 01 czerwca 2018 r. (k. 454). W opinii wskazano w jaki sposób kształtuje się wysokość roszczenia powoda wobec pozwanego przy uwzględnieniu różnych wariantów czasowych (k. 454-462).

Dnia 28 listopada 2018 r. tut. Sąd postanowił zawiesić postępowanie do czasu zakończenia sprawy prowadzonej przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej pod sygn. (...), a nadto do czasu zakończenia sprawy prowadzonej przez Trybunał Konstytucyjny pod sygn. (...). W dniu 10 grudnia 2018 r. do Sądu Apelacyjnego w P. wpłynęło zażalenie strony powodowej, które zostało oddalone (k. 521-524).

Nadto w dniu 06 grudnia 2018 r. strona powodowa cofnęła częściowo pozew wskazując na słuszność podniesionego w toku postępowania zarzutu przedawnienia. Wobec czego, powód ostatecznie wniósł o zasądzenie kwoty 685.551,03 zł, z zastrzeżeniem

, że strona pozwana ponosi wyłącznie odpowiedzialność rzeczową z nieruchomości położonej w miejscowości C., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (k. 527-528). Postanowieniem z dnia 15 marca 2019 r. tut. Sąd podjął zawieszone postępowanie co do kwoty 569.572,05 zł, a umorzył postępowanie w zakresie kwoty 569.572,05 zł (k. 535).

Sąd w dniu 27 lipca 2020 r. poinformował strony, że orzeczenie kończące wyda na posiedzeniu niejawnym na podstawie art. 15zsz² ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa (...)². W tym celu tut. Sąd zobowiązał strony do przedstawienia na piśmie swe ostateczne stanowisko w sprawie celem wydania wyroku na posiedzeniu niejawnym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 31 marca 2014 r. powód nabył od wierzyciela pierwotnego (cedenta) – wówczas pod nazwą – Bank S.A. z siedzibą w K. wierzytelność wobec pozwanego na łączną kwotę 1.250.474,13 zł stanowiącą nieuregulowaną należność z tytułu umowy nr 22177 umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej z dnia 19 października 2005 r. Prawne zabezpieczenie wierzytelności stanowiła hipoteka kaucyjna do kwoty 685.551,03 zł ustanowiona na nieruchomości, stanowiącej własność pozwanego, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...).

W związku z naruszeniem umowy nr (...) wierzyciel pierwotny pismem z dnia 31 marca 2011 r. wypowiedział pozwanemu przedmiotową umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia.

Następnie w związku z nieregulowaniem należności wystawił przeciwko pozwanemu Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...) z dnia 29 czerwca 2011 r., na łączną kwotę 628.719,24 zł, w którego treści zastrzegł uprawnienie do naliczania dalszych odsetek od niespłaconego kapitału. Bankowy Tytuł Egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego (...) w P. w P., II Wydział Cywilny, sygn. akt (...) z dnia 13 września 2011 r.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z 31 marca 2014 r. wraz z załącznikami (k. 38-68, 100-104), odpisy KRS (k. 69-99), wyciąg z rejestru funduszy inwestycyjnych (k. 10-15), umowa kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej (k. 19-22), wypowiedzenie umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej (k. 32), Bankowy Tytuł Egzekucyjny (k. 33), postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu z dnia 13 września 2011 r. (k. 34-35)

Prowadzone przez wierzyciela pierwotnego postępowanie egzekucyjne okazało się bezskuteczne. W postanowieniu z dnia 21 października 2015 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. M. F. na wniosek wierzyciela umorzył postępowanie egzekucyjne pod sygn. akt (...).

Dowód: postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego (k. 36)

Podczas trwania postępowania egzekucyjnego wierzyciel pierwotny umową z dnia 31 marca 2014 r. dokonał przelewu wierzytelności na rzecz powoda. Powód skierował do Sądu Rejonowego (...) w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych wnioski o dokonaniu wpisu w dziale IV KW nr (...) poprzez zmianę wpisanego tam wierzyciela hipotecznego. Następnie pismem z dnia 27 października 2015 r. powód zawiadomił pozwanego o nabyciu wierzytelności z tytułu przedmiotowej umowy kredytu i wezwał go do dobrowolnej zapłaty całej należności w nieprzekraczalnym terminie do dnia 03 listopada 2015 r. Pozwany nie uiścił żądanej kwoty w przepisany terminie.

Dowód: umowa przelewu wierzytelności z 31 marca 2014 r. wraz z załącznikami (k. 38-68, 100-104), odpis księgi wieczystej (k. 27-31), wezwanie do zapłaty z dnia 27 października 2015 r. (k. 105), zeznania pozwanego (k. 407 akt)

W dniu 6 grudnia 2018 r. strona powodowa cofnęła częściowo pozew wskazując na słusność podniesionego zarzutu przedawnienia ograniczając je do kwoty 685.551,03 zł i zaznaczając, iż odpowiedzialność pozwanego jako dłużnika rzeczowego ograniczona jest do nieruchomości położonej w C. zapisanej w księdze wieczystej Sądu Rejonowego (...) w P. Kw (...)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie kserokopii dokumentów urzędowych i prywatnych zgromadzonych w aktach sprawy oraz zeznania pozwanego.

Zgromadzone w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne, Sąd uznał za w pełni wiarygodne. Zgodnie z treścią art. 244 k.p.c. dokumenty urzędowe stanowią dowód tego co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Zgodnie natomiast z treścią art. 245 k.p.c. dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Zgromadzone w sprawie dokumenty nie były kwestionowane przez Sąd. Wiarygodność kserokopii dokumentów również nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Za wiarygodne sąd uznał także zeznania pozwanego złożone na rozprawie w dniu 17 stycznia 2017 r. (k. 407 akt)

Ostatecznie sąd pominął opinię biegłego z dziedziny rachunkowości i księgowości albowiem powód ostatecznie domagał się zasądzenia wskazanej kwoty od pozwanego jako dłużnika rzeczowego a nie z tytułu stosunku obligacyjnego.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo w niniejszej sprawie zasługiwało na uwzględnienie w części.

Strona powodowa wywodziła swoje roszczenie z przelewu wierzytelności na podstawie umowy zawartej z Bankiem (...) S.A. z siedzibą w K. (obecnie: G. (...) Bank z siedzibą w W.).

W myśl art. 509 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania.

Przelew wierzytelności jest umową, na podstawie, której cedent (dotychczasowy wierzyciel) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku cesjonariusza (osoby trzeciej). W ten sposób na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, który zostaje wyłączony ze stosunku zobowiązaniowego, jaki wiązał go z dłużnikiem. Stosunek zobowiązaniowy nie ulega zatem zmianie, aczkolwiek zmienia się osoba uczestnicząca w

nim po stronie wierzyciela (wyrok SN z dnia 05 września 2001 r., I CKN 379/00, LEX nr 52661; wyrok SN z dnia 26 września 2003 r., IV CKN 513/01, Legalis nr 63305; wyrok SN z dnia 12 lipca 2006 r., V CSK 187/06, Legalis nr 75688).

Powód wywodził początkowo roszczenie z łączącej pozwanego z wierzycielem pierwotnym umowy kredytu hipotecznego indeksowanego do waluty obcej nr (...) zabezpieczonej hipoteką kaucyjną do kwoty 685.551,03 zł ustanowioną na nieruchomości, stanowiącej własność pozwanego, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) (na temat skuteczności cesji wierzytelności dokonanej przez bank na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego zob. m.in. postanowienie SN z dnia 07 listopada 2014 r., IV CSK 131/14, Legalis nr 1180473). Jednocześnie powód prawidłowo wykazał fakt nabycia wierzytelności przysługującej wierzycielowi pierwotnemu względem pozwanego.

Pozwany nie kwestionował faktu zawarcia umowy kredytu. Postępowanie dowodowe, w szczególności przedłożone dokumenty, dowodzą, że między pozwanym a pierwotnym wierzycielem doszło do zawarcia przedmiotowej umowy, nadto fakt ten był w toku postępowania niesporny, nadto bezspornym było między stronami, że obowiązuje ona od 19 października 2005 r.

Pozwany kwestionował skuteczność przedmiotowej umowy wskazując na istnienie klauzul abuzywnych, zwłaszcza gdy chodzi o klauzule indeksacji walutowej (k. 119-136). Ze względu na podniesienie przez stronę pozwaną w dalszej części procesu zarzutu przedawnienia (k. 269), uznanego przez powoda, tut. Sąd ograniczył się do ustalenia zakresu odpowiedzialności rzeczowej pozwanego, pomijając jednocześnie wątpliwości pojawiające się na tle łączącego strony stosunku obligacyjnego. Niezależnie jednak od tego tut. Sąd podziela pogląd utrwalony w orzecznictwie sądów, że nawet jeśli przyjąć, że w umowie kredytowej wadliwie skonstruowano klauzule indeksacyjne to i tak tut. Sąd nie jest uprawniony do ich modyfikowania z urzędu (zob. m.in. wyrok SO w Warszawie z dnia 04 lutego 2020 r., XXV C 427/19, LEX nr 2817643; wyrok SO w Toruniu z dnia 06 lutego 2020 r., I C 944/19, LEX nr 2817683).

Odnosząc się bezpośrednio do kwestii podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia, zauważyć należy, że w myśl art. 117 § 1 i 2 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, a po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Natomiast zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

W niniejszej sprawie wskazać należy, iż roszczenie wynikające z umowy kredytu nr (...) jako roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej ulega przedawnieniu z upływem lat 3. Mając na uwadze treść pozwu (k. 1-6), a także postanowienia tut. Sądu z dnia 02 marca 2017 r. (k. 420) wypowiedzenie umowy było skuteczne na dzień 17 maja 2011 r. W tym dniu cała wierzytelność wynikająca z umowy kredytu nr (...) z dnia 19 października 2005 r. została postawiona w stan wymagalności. Z tym dniem rozpoczął bieg termin przedawnienia, który upłynął 17 maja 2014 r.

Powód słusznie nie powoływał się na przerwę biegu przedawnienia roszczenia spowodowaną wnioskiem o nadanie Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przez sąd czy też wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie tegoż tytułu (por. uchwała SN z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, LEX nr 2067028; uchwała SN z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14, LEX nr 1643191; wyrok SO w Toruniu z dnia 10 czerwca 2019 r., I C 2002/18, LEX nr 2700195). Wniosek o wszczęcie egzekucji nie przerywa bowiem biegu przedawnienia, jeżeli komornik umorzył postępowanie egzekucyjne na wniosek wierzyciela, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie (wyrok SN z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, LEX nr 1622306). Dzieje się tak, ponieważ nabywając w toku postępowania egzekucyjnego wierzytelność objętą tytułem wykonawczym, cesjonariusz nie może korzystać z przerwy przedawnienia, jaką spowodował wniosek cedenta o wszczęcie egzekucji (zob. wyrok SN z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14, LEX nr 1622306). Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje bowiem skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na którego rzecz została wydana klauzula wykonalności;

nie jest bowiem wystarczająca tożsamość wierzytelności, lecz konieczna jest również identyczność osób, na rzecz których czynność ta została dokonana (uchwała SN z dnia 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16, LEX nr 2067028). Nadto, również nadanie klauzuli wykonalności Bankowemu Tytułowi Egzekucyjnemu nie wpływa na sytuację prawną powoda, ponieważ nie może on być beneficjentem czynności i przywilejów wierzyciela pierwotnego (wyrok SO w Toruniu z dnia 10 czerwca 2019 r., I C 2002/18, LEX nr 2700195).

Mając na uwadze powyższe tut. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, że w dniu zawarcia umowy cesji przedmiotowej wierzytelności, tj. w dniu 31 marca 2014 r., wierzytelność ta nie uległa przedawnieniu, a więc powód mógł dochodzić swojej należności. Umowa przelewu wierzytelności miała bowiem miejsce wówczas, gdy wierzytelność była nieprzedawniona. Jednakże z chwilą wystąpienia z powództwem wierzytelność była już przedawniona .

Z powyższych względów tut. Sąd pominął dowód z opinii sporządzonej przez Pana R. R. – biegłego z dziedziny księgowości i rachunkowości na okoliczność ustalenia wysokości roszczenia powoda wobec pozwanego przy założeniu częściowej bezskuteczności umowy kredytowej z dnia 19 października 2005 r. w zakresie klauzuli indeksacji walutowej i założeniu braku indeksacji do franka szwajcarskiego, jako, że stosunek zobowiązaniowy łączący strony przedawnił się z dniem 17 maja 2014 r., a więc przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie.

Niemniej jednak powołane powyżej okoliczności nie mogły stanowić podstawy do oddalenia powództwa. Godzi się bowiem wskazać, iż powód wniósł o zasądzenie swego roszczenia powołując się jednocześnie na zabezpieczenie hipoteczne w postaci hipoteki kaucyjnej do kwoty 685.551,03 zł ustanowionej na nieruchomości, stanowiącej własność pozwanego, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...). Niezasadne są tutaj twierdzenia pozwanego jakoby powód podstawę dochodzenia swego roszczenia nie wywodził z hipoteki kaucyjnej. Powód skutecznie wniósł o zasądzenie od pozwanego żadnej kwoty z zastrzeżeniem prawa pozwanego w trybie przepisu art. 319 k.p.c., do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności do nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a więc odnosząc się wprost do posiadanego zabezpieczenia hipotecznego.

Bezsporne pozostaje, że przedawnienie roszczenia wywołuje jedynie skutek obligacyjny. Co za tym idzie, wierzyciel nie zostaje pozbawionej prawnej ochrony, gdy wierzytelność została zabezpieczona przez ustanowienie hipoteki (wyrok SO w Toruniu z dnia 10 czerwca 2019 r., I C 2002/18, LEX nr 2700195; wyrok SA w Łodzi z dnia 10 kwietnia 2015 r., I ACa 1492/14, Legalis nr 1242489). Hipoteka kaucyjna na rzecz powoda została wpisana na nieruchomości, której właścicielem jest pozwany (k. 27-28). Należy podkreślić, że hipoteka ta została ustanowiona przed zmianą ustawy o księgach wieczystych i hipotece wynikającej z ustawy z dnia 26 czerwca 2009 r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2009 Nr 131, poz. 1075). Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy nowelizującej do hipotek kaucyjnych powstałych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej stosuje się przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, a do hipotek zwykłych – przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w dotychczasowym brzmieniu, z wyjątkiem art. 76 ust. 1 i 4 tej ustawy, które stosuje się w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, co dotyczy też hipotek kaucyjnych zabezpieczających roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną, lecz nieobjętych z mocy ustawy hipoteką zwykłą, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (wyrok SA w Katowicach z dnia 14 lutego 2018 r., I ACa 280/17, LEX nr 2460043). Z tego wynika, że ustawodawca czyni zasadą stosowanie do hipotek kaucyjnych także powstałych przed dniem 20 lutego 2011 r. przepisów obowiązujących po tej dacie. Niemniej, do tych hipotek, które powstały jako kaucyjne, gdyż zabezpieczały roszczenia związane z wierzytelnością hipoteczną nieobjęte z mocy ustawy hipoteką zwykłą stosuje się przepisy sprzed nowelizacji (wyrok SN z dnia 10 stycznia 2017 r., V CSK 233/16, LEX nr 2297421.; postanowienie SN z dnia 18 stycznia 2019 r., III CZP 69/18, LEX nr 2609132; wyrok SA w Krakowie z dnia 31 stycznia 2019 r., I ACa 647/18, LEX nr 2737865). Rozróżnia się zatem dwa rodzaje hipotek kaucyjnych: 1) hipotekę kaucyjną samodzielnie zabezpieczającą wierzytelność wraz z ewentualnymi roszczeniami ubocznymi; 2) hipotekę kaucyjną, która współwystępuje z hipoteką zwykłą i zabezpiecza jedynie roszczenia uboczne nieobjęte z mocy ustawy hipoteką zwykłą (wyrok SN z dnia 07 lutego 2018 r., V CSK 180/17, Legalis nr 1837065; postanowienie SN z

dnia 18 stycznia 2019 r., III CZP 69/18, LEX nr 2609132; zob. też wyrok TK z dnia 10 lipca 2012 r., P 15/12, OTK-A 2012, nr 7, poz.77). Każdy z tych rodzajów hipotek kaucyjnych podlega innym normom intertemporalnym.

W odniesieniu do hipoteki kaucyjnej zabezpieczającej dochodzoną przez powoda należność, zastosowanie znajdują przepisy ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym od 20 lutego 2011 r. Jest to bowiem hipoteka kaucyjna, która samodzielnie zabezpiecza wierzytelność (kapitał) z tytułu umowy kredytowej wraz z roszczeniami ubocznymi.

W oparciu o okoliczności faktyczne niniejszej sprawy, godzi się wskazać, iż przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką pociąga za sobą skutki tylko w sferze obligacyjnej (zob. wyrok SN z dnia 14 października 2016 r., I CSK 616/15, LEX nr 2135543; wyrok SN z dnia 18 maja 2017 r., III CSK 215/16, LEX nr 2312216; wyrok SO w Poznaniu z dnia 28 maja 2018 r., XII C 2139/17, LEX nr 2515108). Nie pozbawia więc to powoda(wierzyciela hipotecznego) uprawnienia do zaspokojenia się z nieruchomości. Zgodnie bowiem z art. 77 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2204, dalej zwana jako „u.k.w.h.”) przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. Przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. Oznacza to tym samym, że właściciel nieruchomości, który jest również dłużnikiem osobistym nie może podnieść zarzutu przedawnienia wierzytelności zabezpieczonej hipoteką (por. wyrok TK z dnia 15 maja 2019 r., SK 31/17, OTK-A 2019, poz. 21; wyrok SA w Krakowie z dnia 31 stycznia 2019 r., I ACa 647/18, LEX nr 2737865). Niemniej, może on bronić się przed żądaniem wierzyciela hipotecznego, podnosząc zarzut przedawnienia wierzytelności głównej w zakresie zaspokojenia z innych składników majątku niż obciążona nieruchomość, odpowiedzialność zaś z nieruchomości ulega zawężeniu do wysokości sumy hipoteki kaucyjnej (por. wyrok SN z 10 stycznia 2017 r., V CSK 233/16, LEX nr 2297421).

W orzecznictwie sądów powszechnych wskazuje się nadto, że jak długo hipoteka kaucyjna figuruje w księdze wieczystej, wierzyciel może liczyć na zaspokojenie swojej wierzytelności z nieruchomości (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 04 marca 2015 r., I ACa 862/14, Legalis nr 1241668; wyrok SA w Białymstoku z dnia 22 czerwca 2017 r., I ACa 62/17, Legalis nr 1657105; wyrok SO w Łodzi z dnia 13 września 2018 r., II C 376/18, LEX nr 2571400).

Przekładając powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że pozwany jako nie tylko dłużnik osobisty ale i dłużnik rzeczowy nie może uchylić się od odpowiedzialności wobec pozwanego w zakresie zaspokojenia z nieruchomości dla której Sąd Rejonowy (...) w P. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) do wysokości ustanowionej na niej hipoteki kaucyjnej. Co za tym idzie powództwo w tym zakresie zasługiwało na uwzględnienie.

Podkreślić przy tym należy, że przedawnienie roszczenia głównego miało miejsce w dniu 17 maja 2014 r., a więc przed wytoczeniem powództwa w niniejszej sprawie. Jeśli do tego czasu powód naliczył odsetki to te z momentem przedawnienia roszczenia głównego również uległy przedawnieniu. Powód domagał się zapłaty niespłaconego kapitału w wysokości 556.911,61 zł i odsetek skapitalizowanych liczonych od dnia 01 kwietnia 2014 r. do dnia 28 grudnia 2015 r. na kwotę 97.848, 60 zł oraz części należności odsetkowej naliczonej przez bank w wysokości 30.790,82 zł (k. 528).

Przepis art. 77 u.k.w.h. umożliwia dochodzenie zaspokojenia jedynie roszczenia głównego i nie znajduje zastosowania do roszczeń o świadczenia uboczne (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 13 czerwca 2013 r., I ACa 71/13, LEX nr 1327567). Wierzyciel hipoteczny nie może żądać zapłaty przedawnionych odsetek i innych należności ubocznych ani od dłużnika osobistego, ani od dłużnika hipotecznego. Dyspozycja art. 77 zd. 2 u.k.w.h. dotyczy zarówno odsetek kapitałowych, jak i odsetek za opóźnienie. Przepis ten nie czyni bowiem pomiędzy tymi odsetkami jakichkolwiek różnic, jak również nie wskazuje, że odnosi się tylko do odsetek za opóźnienie.

W orzecznictwie sądów powszechnych utrzymuje się, że przedawnienie roszczeń jest przewidziane po to żeby stabilizować stosunki prawne i gwarantować ich pewność, a odstępstwo od tej reguły wymaga przepisu ustawowego – art. 117 § 1 k.c. (zob. m.in. wyrok SN z dnia 10 stycznia 2017 r., V CSK 233/16, Legalis nr 1618264; wyrok SA w Krakowie z dnia 31 stycznia 2019 r., I ACa 647/18, Legalis nr 2249275). Przepis art. 77 u.k.w.h. ma taki charakter i wyraźnie wskazuje, że z jednej strony upływ terminu przedawnienia nie narusza uprawnienia wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia, z drugiej zaś ogranicza stanowczo i jednoznacznie „wyłom w działaniu

instytucji przedawnienia” wskazując, że przepisu tego nie stosuje się do roszczenia o odsetki (obecnie o należności o świadczenia uboczne). Tym samym, przedawnienie roszczenia dotyczącego zabezpieczonej wierzytelności nie ma znaczenia dla uprawnień wierzyciela tylko w zakresie niespłaconej wierzytelności głównej, natomiast nie ma podstaw, aby go nie uwzględniać w odniesieniu do roszczeń o odsetki (wyrok SN z dnia 07 lutego 2018 r., V CSK 180/17, Legalis nr 1837065; wyrok SA w Białymstoku z dnia 16 stycznia 2020 r., I ACa 822/19, LEX nr 2932536). Co więcej, roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawania się najpóźniej z chwilą przedawnienia roszczenia głównego (zob. uchwała SN z dnia 26 stycznia 2005 r., III CZP 42/04, Legalis nr 66624).

Tym samym w niniejszej sprawie powód może uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności z obciążonej hipoteką kaucyjną nieruchomości. Natomiast nie może dochodzić odsetek przedawnionych. W ocenie Sądu odsetki uległy przedawnieniu, jako że strona powodowa wniosła pozew w terminie, gdy roszczenie główne uległo już przedawnieniu. Odpowiedzialność pozwanego została bowiem ograniczona do przysługującego mu prawa własności nieruchomości położonej w miejscowości C., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) obciążonej hipoteką kaucyjną do kwoty 685.551,03 zł.

Mając na uwadze powyższe Sąd w pkt 1 wyroku zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 556.911,61 zł, z tym, że odpowiedzialność pozwanego ograniczył do nieruchomości obciążonej hipoteką kaucyjną do kwoty 685.551,03 zł ustanowioną na nieruchomości położonej w miejscowości C., dla której Sąd Rejonowy (...) w P. V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) i w pkt. 2 w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie 3 wyroku, na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty procesu będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. W niniejszej sprawie powód utrzymał się ze swoim roszczeniem w zakresie 44 % co oznacza że pozwany wygrał w 56%. Co do zasady, cofnięcie pozwu przez powoda czyni go przegrywającym sprawę w zakresie dotyczącym cofnięcia. W tym też zakresie pozwanemu należał się zwrot kosztów od strony powodowej. Szczegółowe rozliczenie kosztów procesu pozostawiono referendarzowi sądowemu.

/-/ SSO Hanna Ratajczak

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować oraz zakreślić,
2. Odpis wyroku doręczyć pełnomocnikom stron
3. Przedłożyć za 10 dni od doręczenia albo w przypadku wniosku o uzasadnienie.

Poznań, dnia 17.12.2020 r. SSO Hanna Ratajczak